

Info over bio voor een spreekbeurt

Iedere dag eten we vlees, groente, eieren en nog veel meer. Al dit eten komt van de boerderij. Maar hoe werken boeren en tuinders eigenlijk? Ze doen dat niet allemaal op dezelfde manier. In de afgelopen eeuw zijn er verschillende vormen van landbouw ontstaan. Vooral na de Tweede Wereldoorlog is er veel veranderd in de landbouw. Dat kwam onder andere omdat de hongersnood tijdens de oorlog de bevolking bang had gemaakt. Zoiets vreselijks wilde ze nooit meer meemaken. Met dat doel voor ogen bouwde men grote, gespecialiseerde boerenbedrijven. Mede door het gebruik van kunstmest en chemische bestrijdingsmiddelen lukte het om steeds hogere opbrengsten te halen.

Opgejaagd

Het succes had echter een keerzijde. Doordat de hoge productie centraal stond, werden milieu en dierenwelzijn uit het oog verloren. Bodem en dieren raakten letterlijk uitgeput door het opjagen van het groeiproces. Als reactie hierop ontstond de biologische landbouw. Dit is een milieu- en diervriendelijke vorm van landbouw. De laatste jaren zijn er steeds meer boeren die overstappen naar deze duurzame manier van werken.

Hoeveel biologische boeren zijn er?

Er zijn ongeveer 1500 biologische boeren en tuinders in Nederland. Zowel mannen als vrouwen, en ook vaak echtparen.

Waar te koop?

Biologisch is in. Ook steeds meer winkels verkopen biologische producten.

Apes eten liever onbespoten

Niet alleen topkoks, ook apes eten liever biologisch! De apes in de dierentuin van Kopenhagen laten gangbaar geteelde bananen en fruit onaangeroerd in hun hok liggen als ze ook biologische krijgen. Dat ontdekte hun verzorger. De Deense dierentuin voert 10% biologische producten aan de dieren. 'De tapirs en de chimpansees hebben de voorkeur voor biologische bananen', aldus de dierentuineigenaar Niels Melchiorson. 'Als we de chimpansees biologische en gangbare bananen geven, kiezen ze systematisch voor de biologische. Het andere verschil is dat ze gangbaar geteelde bananen eerst pellen. De biologische bananen eten ze met schil en al.'

Diervriendelijk

Behalve voor het milieu is er ook veel aandacht voor het welzijn van het vee. De dieren krijgen de ruimte. Wel zijn de opbrengsten in de biologische landbouw gemiddeld 20 tot 30% lager dan in de zogenaamde 'gangbare landbouw'. In de winkel zijn biologische producten daarom meestal duurder dan andere producten. Soms zijn biologische producten twee keer zo duur, maar het prijsverschil kan ook klein zijn. Het is (nog) niet wetenschappelijk bewezen dat biologische producten gezonder zijn. Toch kiezen veel consumenten deze producten omdat ze liever voedingsmiddelen kiezen die zonder chemische bestrijdingsmiddelen geteeld zijn.

EKO en Demeter

Biologische producten kan je herkennen aan het EKO-keurmerk. Biologisch-dynamische producten hebben naast het EKO-keurmerk ook het Demeter-keurmerk. Het EKO-keurmerk garandeert dat er geen kunstmest en bestrijdingsmiddelen gebruikt zijn, en dat de dieren een goed leven hebben gehad.

Wist je dat ... er meer vogels op en rond biologische akkers wonen?

Greg Jones, onderzoeker aan de Universiteit van Florida, ontdekte dat op biologische bedrijven meer vogels leven dan op gangbare bedrijven.

Zowel het aantal als de diversiteit (het aantal soorten) is groter. Met name op biologische bedrijven waar zonnebloemen tussen het groentegewassen groeien, leven meer vogels. Ook ontdekte de onderzoeker dat de meeste vogelsoorten nuttig zijn tegen insecten.

Jones: 'Veel agrariërs houden niet van vogels op hun land omdat ze bang zijn dat ze schade aanrichten. In Florida leven meer dan 200 vogelsoorten op en rond landbouwgrond. Hiervan blijken maar 10 soorten schadelijk voor het gewas. De andere zijn allemaal insecteneters.' Greg ontdekte dat vogels graag gebruik maken van zonnebloemen, die 70 cm of hoger zijn.

Greg: 'De vogels vliegen vanaf de bloem de akkers in om insecten te zoeken. Bij slecht weer schuilen ze onder de bladeren. Ik heb zelfs vogelnesten in de zonnebloemen gezien.'

Beter voor de natuur

In de biologische landbouw worden geen chemische bestrijdingsmiddelen en kunstmest gebruikt. Biologische landbouw is dus beter voor het milieu en de natuur. Op de eerste plaats: omdat biologische boeren en tuinders geen vervuilende middelen in de lucht, bodem en water brengen. En omdat de biologische landbouw geen mestoverschot heeft (zie het hoofdstuk: natuurlijke kringloop.) Op de tweede plaats: omdat er voor de biologische landbouw geen vervuilende fabrieken nodig zijn om kunstmest en chemische bestrijdingsmiddelen te maken.

Schoon drinkwater

Natuurbeschermingsorganisaties, zoals Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten, zijn blij dat het aantal biologische bedrijven in Nederland groeit. In de biologische landbouw krijgen wilde planten en diersoorten meer kans. Ook drinkwaterbedrijven zien graag meer biologische landbouw. Een medewerker van de VEWIN (Vereniging van Waterwinbedrijven Nederland) legt uit: 'Gebruik van te veel mest en bestrijdingsmiddelen vervuult het grond- en oppervlaktewater. Drinkwaterbedrijven moeten hier drinkwater van maken. Hoe vuiler het grond- en oppervlaktewater is, hoe meer ze het moeten schoonmaken. Daardoor wordt het drinkwater weer duurder. En dat is niet nodig als er veel biologische bedrijven zijn, want die gebruiken geen bestrijdingsmiddelen en minder mest.'

Geen gentech

In de biologische landbouw is genetische manipulatie niet toegestaan. Wat is genetische manipulatie? Ieder mens, dier, plant of bacterie bestaat uit cellen met daarin genen. Op die genen liggen onze erfelijke eigenschappen. Wetenschappers hebben ontdekt hoe je erfelijke eigenschappen van de ene mens, plant, dier of bacterie in een andere kunt overplaatsen. Dat kan handig zijn. In de Verenigde Staten bijvoorbeeld, hebben biotechnologen de genen van een maïssoort zo veranderd dat de plant uit zichzelf een bestrijdingsmiddel kan maken tegen insecten.

Is gentech gevaarlijk?

Toch maken veel consumenten zich zorgen. Kunnen deze nieuwe planten uit het laboratorium het natuurlijke systeem in de war brengen? Wat is het effect op onze gezondheid? Komen die nieuwe eigenschappen ook bij wilde planten terecht? In de biologische landbouw werkt men zo natuurlijk mogelijk. Daarom is genetische manipulatie verboden. Toch waren er laatst biologische tortillachips uit de winkels teruggehaald omdat er gemanipuleerde maïs in bleek te zitten. Hoe kan dat? Het stuifmeel van de gemanipuleerde maïs kan overwaaien naar de biologische maïs. Dat is een groot probleem. Biologica zet zich samen met andere maatschappelijke organisaties in om biologische producten gentechvrij te houden.

Natuur bij de boer

Natuur en biologische landbouw passen erg goed bij elkaar. Natuur is niet alleen leuk en mooi, voor de biologische boer of tuinder is natuur ook zeer nuttig. Wist u dat koolmezen rupsen eten en dat lieveheersbeestjes bladluizen op het menu hebben staan? De boeren creëren met houtwallen, bloemenstroken, nestkastjes of paddenpoelen een leefomgeving voor de natuurlijke vijanden. Vogels, nuttige insecten en kleine dieren kunnen dan de schadelijke insecten onder de duim houden. Agrarisch natuurbeheer levert gelijktijdig

een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling en bescherming van de inheemse flora en fauna.

De natuur komt vanzelf

Omdat er op een biologisch bedrijf geen bestrijdingsmiddelen en kunstmest gebruikt worden, ontstaat er vanzelf al veel natuur op en rond biologische bedrijven. Biologisch fruitteeltbedrijf 't Gelders Eiland bijvoorbeeld krijgt regelmatig bezoek van herten, die in de boomgaard komen grazen. En op de weilanden van melkveebedrijf De Hemelrijksche Hoeve in Biezenmortel komt elke avond een das zijn maaltijd bij elkaar sprokkelen. Naast de 'spontane' natuur treffen boeren en tuinders ook zelf extra maatregelen om wilde dieren en plantenactief uit te nodigen op hun land. Welke dieren en planten zijn nuttig en welke maatregelen treft de boer?

Kikkers en padden

Op veel biologische bedrijven heeft de boer in het weiland of langs de akker een kikkerpoel gegraven. Hier vinden bijzondere planten, libellen en water diertjes een plekje om te leven. Bovendien eten de kikkers en padden insecten en slakken, waardoor insecten- en slakkenplagen voorkomen kunnen worden.

Wilde bloemen

Door de akkerranden te laten verschrallen (geen mest toedienen), krijgen wilde bloemen weer een kans om hier te groeien. In de gangbare landbouw zijn door kunstmest en het lozen van overtollige mest de akkerbloemen (zoals korenbloemen) bijna allemaal verdwenen. Op de schone bodems van de biologische bedrijven vinden wilde bloemen weer een plekje. Bovendien komen op de bloemenranden nuttige insecten af die de schadelijke insecten opeten.

Vogels

Bijna alle biologische fruittelers hebben nestkastjes voor vogels hangen. Meestal één of twee valkenkasten of uilenkasten; omdat die muizen vangen. Daarnaast heeft een boomgaard vaak tientallen mezenkastjes. Mezen, en met name koolmezen, maken zich zeer nuttig door rupsen en insecten te eten.

Kleine roofdieren

De meeste biologische bedrijven hebben een bomenhaag rond de akkers en percelen aangeplant, een zogenaamde houtwal. Deze beschermt het land deels tegen wind, maar trekt ook heel veel leven aan, zoals insecten, vogels en kleine roofdieren zoals marters, wezels, en soms zelfs dassen. Al deze dieren helpen mee aan een natuurlijk evenwicht

Lekker en gezond

Biologische producten zijn lekker en gezond. Op de eerste plaats is het gezonder omdat er geen chemische hulpstoffen inzitten. Daarbij blijkt dat biologische groenten en fruit vaak meer vitamines en mineralen bevatten. Gemiddeld zit er wel 27% meer vitamine C in biologische sinaasappels ten opzichte van gangbare sinaasappels. Dit komt omdat er geen kunstmest op het land is gebruikt en de gewassen in hun eigen tempo hebben kunnen groeien. Zou dit ook het geheim zijn van de volle smaak? Topkoks van chique restaurant kiezen voor biologische producten omdat ze beter smaken en minder waterig zijn.